یادداشت

لزوم افزایش سرعت واکسیناسیون در کشور

حمید سوری

رئیس کمیته کشوری اپیدمیولوژی کووید-۱۹

زمزمه‌های شیوع ویروس جهش‌یافته هندی با نام دلتا، نگرانی از روند کند واکسیناسیون و آغاز پیک پنجم کرونا را قوت بخشیده‌است؛ موضوعی که نشان‌دهنده ضرورت تسریع واکسیناسیون در سطح کشور و استفاده بیشتر از انواع واکسن‌ها مخصوصا واکسن‌های داخلی است.

بر کسی پوشیده نیست که در شرایط امروز، افزایش پوشش واکسیناسیون موضوع بسیار مهمی است؛ موضوعی که فارغ از این‌که واریانت دلتا فراگیر شود یا خیر، اهمیت بالایی دارد. اما مساله‌ای که در ماجرای واریانت دلتا و واکسیناسیون، اهمیت پیدا می‌کند این است که ما می‌توانیم با شناسایی کانون‌های طغیان این نوع واریانت در کشور که البته تا امروز هم تاحدودی مشخص شده است، انجام واکسیناسیون در آن مناطق را در اولویت قرار بدهیم؛ اتفاقی که طبیعتا می‌تواند مانع گسترش اپیدمی در سطح کشور شود.

اما فراموش نکنیم هدف اول ما در جریان کنترل بیماری، افزایش پوشش واکسیناسیون است؛ آن هم با هر نوع واکسنی که می‌توانیم در اختیار داشته باشیم. واقعیت این است همه واکسن‌های موجود در سبد واکسیناسیون کشور ما، تفاوت‌های معناداری با همدیگر ندارند و به همین دلیل بهترین چاره این است تا آنجا که می‌توانیم، دست‌مان برای واکسیناسیون پر باشد. بنابراین با توجه به صدور مجوز مصرف اضطراری واکسن برکت و با در نظر گرفتن این‌که عوارض جانبی جدی برای واکسن‌های داخلی گزارش نشده است، بهتر است از واکسن‌های داخلی هم برای بالا بردن سرعت واکسیناسیون استفاده کنیم؛ واکسن‌هایی که نه‌تنها جای نگرانی ندارد بلکه با افزایش مقدار واکسن‌های موجود در سبد کشور ما می‌تواند به روند واکسیناسیون سرعت ببخشد.

واقعیت این است استفاده از هر واکسن تاییدشده‌ای حتی با عوارض محدود، بهتر از استفاده نکردن و دیر تزریق کردن آن است، چراکه این واکسن‌ها می‌تواند تا حد زیادی از وخامت بیماری و مرگ افراد جلوگیری کند؛ موضوعی که به کنترل بیماری در شرایط فعلی کمک زیادی خواهد کرد.

تلاش برای افزایش مراکز تجمیعی واکسیناسیون

فرمانده ستاد عملیات مدیریت بیماری کرونا در تهران، افزایش بازدیدهای میدانی از مراکز تجمیعی واکسیناسیون را ضروری دانست و گفت: با توجه به افزایش تعداد مراکز تجمیعی و شیفت‌های واکسیناسیون، اقدامات لازم برای جلوگیری از هرگونه ازدحام غیرضروری مردم انجام می‌شود.

دیروز جلسه‌ای فوری با محوریت ساماندهی روند واکسیناسیون پایتخت در ستاد عملیات مدیریت بیماری کرونا در تهران با حضور مجازی علیرضا رئیسی معاون بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، علیرضا زالی فرمانده ستاد عملیات مدیریت بیماری کرونا در تهران و معاونان بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی استان تهران برگزار شد.

زالی در این جلسه گفت: رسیدگی و نظارت بر عملکرد مراکز و شناسایی ظرفیت‌های موجود به منظور توسعه زیرساخت‌های لازم برای واکسیناسیون در تمامی مناطق پایتخت بیش از پیش قوت می‌گیرد.

وی با بیان این که ارائه گزارش‌های روزانه اقدامات واکسیناسیون در استان تهران به‌سرعت در دستور کار قرار می‌گیرد، افزود: امیدوارم با تداوم حمایت و پشتیبانی وزیر بهداشت و معاون بهداشت این وزارتخانه، روند واکسیناسیون در نظام سلامت را به فرصتی ستودنی تبدیل کنیم.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با یادآوری وضعیت خاص استان تهران از لحاظ تراکم و سالمندی جمعیت، حضور بالاترین تعداد بیماران خاص و فعالیت بیشترین مرکز دولتی ارائه‌دهنده خدمت عنوان کرد: تقویت اطلاع‌رسانی از مراکز واکسیناسیون و نحوه ارائه خدمات باید در اولویت باشد.

واکسیناسیون افراد زیر ۱۸ سال با واکسن ایران-کوبا

علیرضا رئیسی، سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا گفت: مراحل واکسن پاستور در حال نهایی شدن است و در صورتی که نتایج بالینی آن با موفقیت همراه شود برای افراد زیر ۱۸ سال مفید خواهد بود و می‌توان برای واکسینه کردن این افراد از آن استفاده کرد. وی با اشاره به این‌که هیچ‌گونه کمبودی در زمینه دوز دوم واکسن‌هایی که تزریق شده وجود ندارد، افزود: به دانشگاه‌های علوم پزشکی ابلاغ شده است افراد بالای ۷۰ سال که دوز اول واکسن را دریافت نکرده‌اند نیز با اعلام فراخوان نسبت به دریافت اول واکسن اقدام کنند. رئیسی عنوان کرد: از هفته آینده قریب به یک میلیون و ۷۰۰ هزار دوز واکسن ایرانی و خارجی به‌صورت هفتگی به‌دست ما خواهد رسید و این روند شش هفته ادامه پیدا خواهد کرد. سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا درباره واکسیناسیون بیماران خاص و جانبازان نیز توضیح داد: واکسیناسیون جانبازان ۵۰ درصد به بالا انجام شده است و در برخی از استان‌ها نیز جانبازان ۴۰ درصد واکسن دریافت کرده‌اند و جانبازان ۲۰ درصد نیز در فاز بعد واکسینه می‌شوند. / فارس

روند تزریق واکسن به سالمندان همچنان در برخی مراکز به کندی پیش می‌رود

عکس: ایرنا

غیبت واکسن ایرانی در برنامه واکسیناسیون

۱۶ روز از صدور مجوز مصرف اضطراری واکسن کووایران برکت می‌گذرد اما این واکسن هنوز وارد سیستم واکسیناسیون نشده است

لیلا شوقی
نرگس خانعلی‌زاده
جامعه

بیش از دو هفته از صدور مجوز مصرف اضطراری واکسن کووایران برکت می‌گذرد، اما هنوز بسیاری از مراکز تزریق واکسن شلوغ هستند و مسؤولان برخی از این مراکز به سالمندانی که در صف‌های دور و دراز به انتظار می‌ایستند، می‌گویند واکسن به اندازه کافی نداریم. این درحالی است که با صدور مجوز مصرف اضطراری برای واکسن کووایران برکت انتظار می‌رفت این واکسن وارد چرخه واکسیناسیون شود و افرادی که تمایل به تزریق این واکسن دارند از آن بهره مند شوند، چراکه این روزها خطر شیوع پیک پنجم جدی‌تر از همیشه است و لزوم سرعت‌بخشیدن به واکسیناسیون بیش از گذشته احساس می‌شود. این در حالی است که تکلیف تزریق واکسن ایرانی در کشورمان هنوز به درستی مشخص نیست. پیگیری‌های خبرنگاران ما نیز از این حکایت دارد که مدیران کشوری و استانی دراین باره نظرات متناقضی دارند. برای نمونه مدیر روابط عمومی وزارت بهداشت و درمان می‌گوید اولویت ما تزریق دوز دوم واکسن سالمندان است و تزریق محدود واکسن ایرانی در برخی شهرها شروع شده اما به دلیل حساسیت‌هایی که ممکن است ایجاد شود ترجیح می‌دهیم دراین باره اطلاع‌رسانی نکنیم. برخی مدیران استانی نیز می‌گویند تعداد محدودی واکسن کووایران برکت به دست‌شان رسیده اما برای تزریق آن نیاز به دستورالعملی است که فعلا به آنها ابلاغ نشده است. در این بین برخی نیز از ضعف در زیرساخت‌ها مانند نبود نیروی مناسب و محل تزریق واکسن به عنوان دلایلی برای کندی واکسیناسیون و ایجادنشدن خط مجزای تزریق واکسن ایرانی نام می‌برند. این درحالی است که با کمک گرفتن از هلال احمر و نیروهای بسیج می‌توان این مشکل را برطرف کرد و باسرعت‌بخشیدن به واکسیناسیون مانع فراگیری ویروس دلتا و شکل‌گیری موج پنجم کرونا شد.

در جست‌وجوی واکسن ایرانی در پایتخت

چند روز پیش بود که وزیر بهداشت و ناظر ویژه وزارت بهداشت در امر واکسیناسیون با افتخار از این گفتند که از شنبه واکسن کووایران برکت وارد سیستم واکسیناسیون کشور می‌شود و واکسیناسیون عمومی با واکسن ایرانی ادامه پیدا می‌کند. این در حالی است که امروز سه‌شنبه هنوز خبری از تزریق واکسن ایرانی کرونا مخابره نشده است. علاوه بر این براساس گزارش وزارت بهداشت و درمان تا دیروز فقط حدود یک میلیون و ۳۷۹ هزار نفر هر دو دوز واکسن را دریافت کرده‌اند. با این‌که حدود یک میلیون دوز واکسن کوو ایران برکت از طرف شرکت شفافارمد به وزارت بهداشت و درمان تحویل داده شده است، اما هنوز مدیران بسیاری از استان‌ها ادعا می‌کنند واکسن ایرانی در اختیار آنها قرار نگرفته است. پیگیری‌های ما نشان می‌دهد فقط چند صد دوز از این واکسن‌ها به دست دانشگاه‌های علوم پزشکی شهرهایی مانند مشهد و قزوین رسیده است. البته مدیران بهداشت و درمان این استان‌ها واکسن‌ها را در انبار قرار داده‌اند و منتظر هستند تا دستورالعمل وزارت بهداشت و درمان برای تزریق آنها صادر شود.

خبری از واکسن ایرانی نیست

خودروها در مرکز واکسیناسیون خودرویی ایران مال در غرب تهران پشت سر هم ردیف شده‌اند و سرنشینان آنها منتظرند تا دوز دوم واکسن خود را دریافت کنند. مسوولان واکسیناسیون، زیر طاق پارکینگ، تند و سریع، واکسن افراد سالمند، افراد بالای ۷۰ سال را تزریق می‌کنند. از دختر جوانی که واکسن تزریق می‌کند، درباره تزریق واکسن ایرانی می‌پرسیم. در حالی که سوزن را درون بازوی لاغر پیرمردی که درون خودرو نشسته فرو می‌کند، جواب می‌دهد: «هنوز واکسن ایرانی به دست ما نرسیده است.» او توضیح می‌دهد در حال حاضر واکسن سینوفارم چینی تزریق می‌کنند. دیگر همکاران جوان دختر هم نمی‌دانند واکسن ایرانی چه زمانی به دستشان می‌رسد. از انتهای اتوبان شهید خرازی به سمت بزرگراه شیخ فضل‌ا... و مرکز واکسیناسیون غرب در شهرک آزادی می‌رویم. سالمندان کمی در حیاط مرکز قرار دارند و واکسیناسیون به سرعت و با تعداد اندک مراجعین انجام می‌شود. مسوول واکسیناسیون این مرکز توضیح می‌دهد: «شاید ۱۰ روز دیگر واکسن ایرانی به دستمان برسد.» زمانی که می‌خواهیم از آنجا خارج شویم، می‌گوید: «هرچه به دستت رسید بزن... چه فرقی دارد واکسن چه باشد؟» مرکز واکسیناسیون در محله تهرانسر هم خلوت است. مسوول این مرکز واکسیناسیون اصلا نمی‌داند واکسن داخلی باید وارد سیستم واکسیناسیون شود. سرش گرم واکسن‌زدن به پیرزنی است که درون خودرو نشسته و زمانی که سوزن سرنگ را بیرون می‌کشد، می‌گوید: «مهم این است که همه واکسن بزنند.»

معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد می‌گوید: چند روز پیش ۲۰۰۰ دوز واکسن کووایران برکت از طرف وزارت بهداشت و درمان به دست ما رسید اما برای شروع تزریق آنها به دستورالعمل نیاز داریم که تاکنون به دست ما نرسیده است

در جست‌وجوی واکسن ایرانی در شهرستان‌ها

رد پای تزریق واکسن داخلی را در شهرستان‌ها پیدا می‌کنیم. خبر می‌رسد واکسن داخلی در شهرستان‌ها تزریق می‌شود. از فعالان رسانه و مسؤولان علوم پزشکی دانشگاه‌ها اما خبرهای متناقضی شنیده می‌شود. مسعود رسولی، مسؤول روابط‌عمومی حوزه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه زنجان به ما توضیح می‌دهد منتظر ورود واکسن ایرانی به شهرشان است. او از زمان دقیق ورود محموله واکسن ایرانی به شهرش خبر ندارد، اما از این می‌گوید که هر زمانی واکسن به دستشان برسد، سریع آنها را وارد سیستم واکسیناسیون عمومی و تزریق را شروع می‌کنند. او می‌گوید: «ما منتظریم واکسیناسیون را با واکسن ایرانی ادامه دهیم.»

پیگیری را از سازمان غذا و دارو دنبال می‌کنیم، کارشناس روابط‌عمومی این سازمان هم نمی‌داند واکسن دقیقا به کدام‌یک از شهرها ارسال شده است، با این حال اما از خراسان نام می‌برد. بنابراین شاید خراسان جنوبی، خراسان رضوی یا خراسان شمالی، مقصد واکسن ایرانی باشد. ماجر را از دانشگاه های علوم‌پزشکی این استان ها پیگیری می‌کنیم و سرانجام رد واکسن را در خراسان رضوی، جایی در مشهد می‌یابیم.

مهدی قلیان، معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد، خبر ورود واکسن داخلی به این شهر را تایید می‌کند. او به جام‌جم می‌گوید: «همین چهار روز پیش بود که ۲۰۰۰ دوز واکسن کووایران برکت از طرف وزارت بهداشت و درمان به دست ما رسید.»

با وجود ارسال واکسن به شهر مشهد اما قلیان توضیح می‌دهد هنوز از واکسن داخلی در واکسیناسیون استفاده نمی‌کنند. او ادامه می‌دهد منتظرند دستورالعمل استفاده از تزریق واکسن برکت از طرف وزارت بهداشت و درمان به دستشان برسد.

معاون بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد عنوان می‌کند: «برای ما باید مشخص شود وزارت بهداشت و درمان برای چه گروه سنی مجوز استفاده از این واکسن را صادر کرده است. این که آیا واکسن برای دستیاران، کادر درمان یا سالمندان بالای ۶۵ سال مناسب است؟ این اطلاعات آن نکاتی است که وزارت بهداشت و درمان در دستورالعمل خود به ما ابلاغ می‌کند.»

او البته می‌گوید واکسن کووایران برکت در انبارهای دانشگاه علوم پزشکی مشهد نگهداری می شود؛ جایی در کنار واکسن‌های سینوفارمی که به‌تازگی به دست قلیان و همکارانش در دانشگاه رسیده است. معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد توضیح می‌دهد وزارت بهداشت و درمان، دستورالعمل استفاده از واکسن سینوفارم را هم به آنها نداده است و مسؤولان بهداشتی شهر مشهد منتظرند دستورالعمل برای استفاده از هر دو واکسن به دستشان برسد. قلیان البته تاکید می‌کند روند واکسیناسیون است که بعد از تحویل واکسن، دستورالعمل استفاده از واکسن صادر شود؛ دستورالعملی که حدود سه چهار روز زمان می‌برد به دست آنها برسد.

به جز مشهد اما خبرها از ورود واکسن ایرانی به چند شهر دیگر هم حکایت دارد. دیروز پیمان نامدار، رئیس دانشگاه علوم پزشکی قزوین به مهر گفت: ۱۰۰۰ دوز واکسن ایرانی به دستشان رسیده است و آنها منتظرند دستورالعمل استفاده از واکسن‌ها از طرف وزارت بهداشت و درمان صادر شود. چند روز پیش نیز علی باقری، مدیر پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های واگیر مرکز بهداشت گلستان از ورود واکسن کووایران برکت به این استان خبر داده بود؛ محموله‌ای که البته از تعداد آن، آماری منتشر نشده است.

ترس از ایجاد حاشیه

شنبه گذشته، کیانوش جهانپور، رئیس مرکز روابط‌عمومی وزارت بهداشت و درمان در حاشیه آیین رونمایی از تولید واکسن اسپوتنیک وی در کشورمان اعلام کرد ایران جزو هفت کشور تولیدکننده واکسن در جهان است. با وجود این اما واکسن ایرانی بعد از گذشت حدود ۱۶ روز بعد از دریافت مجوز مصرف اضطراری، هنوز وارد سیستم واکسیناسیون عمومی نشده است. محمدحسن حیدری، ناظر ویژه وزارت بهداشت در امر واکسیناسیون به ما می‌گوید شرکت تولیدکننده واکسن کووایران برکت، بیش از نیمی از تعهدات خود را به وزارت بهداشت و درمان تحویل داده و وزارت بهداشت و درمان نیز در حال کدگذاری روی واکسن‌های داخلی است.

او در گفت‌وگو با ما وعده داده بود از ابتدای همین هفته واکسیناسیون با واکسن داخلی کلید بخورد. اتفاقی که البته نه در تهران و نه در شهرهای دیگر محقق نشده است. کیانوش جهانپور در جواب به این سوال که چرا واکسن ایرانی در شهر تهران تزریق نمی‌شود، به ما می‌گوید: «اولویت وزارت بهداشت و درمان است که دوز دوم واکسن را با سینوفارم تزریق کند.» او با اشاره به واکسیناسیون واکسن ایرانی در برخی استان‌ها ادعا می‌کند تزریق دوز اول واکسن کووایران برکت در برخی استان‌ها در حال انجام است اما نامی از این شهرها نمی‌برد و ادامه می‌دهد تمرکز وزارت بهداشت و درمان بر پایان تزریق دوز دوم واکسن و اتمام واکسیناسیون سالمندان بالای ۷۰ سال است.

جهانپور ادامه می دهد: «واکسیناسیون با واکسن ایرانی، به صورت محدود در برخی شهرها شروع شده است و چون نمی‌خواهیم در این باره حساسیت ایجاد کنیم، اطلاع‌رسانی دقیقی نمی‌کنیم.» او البته درباره حساسیتی که ممکن است برای تزریق واکسن ایرانی به وجود بیاید، توضیحی نمی‌دهد.

گره‌گشایی با نیروهای مردمی

همه از روند کند سرعت واکسیناسیون همگانی علیه ویروس کرونا می‌گویند؛ واکسیناسیونی که آن‌قدر طول کشید که به پیک پنجم کرونا و شیوع ویروس جهش‌یافته دیگری در کشور رسید. این‌طور که به نظر می‌رسد تنها راه مبارزه با این روند، سرعت‌بخشیدن به واکسیناسیون همگانی است که میسر نخواهد شد مگر این‌که از همه ظرفیت‌های موجود استفاده شود و نیروهای مردمی مثل بسیج و هلال‌احمر هم به کمک وزارت بهداشت بیایند تا واکسیناسیون سرعت بگیرد.

حسینعلی شهریاری، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی هم موافق به‌کارگیری نیروهای کمکی است. او می‌گوید: «بدیهی است انجام واکسیناسیون در کشور، نیازمند سرعت بالایی است و این انتظار هست که جمعیت بیشتری از افراد واکسینه شوند.»

شهریاری علت کندی کار را اولویت‌بندی واکسیناسیون گروه‌های هدف و انتظار برای اتمام تزریق واکسن به سالمندان می‌داند و به جام‌جم می‌گوید: «در حال حاضر یک میلیون دوز واکسن کوو ایران برکت که به‌تازگی به تولید انبوه رسیده، تحویل وزارت بهداشت شده که در نوبت تزریق قرار گرفته است. در واقع روند کار به این صورت است طبق اولویت‌های وزارت بهداشت، افرادی که دوز اول را تزریق کرده‌اند، دوز دوم را هم دریافت کنند و سپس با تمام شدن این گروه و آغاز واکسیناسیون برای گروه‌های جدید، از واکسن‌های تولید داخل استفاده شود.»

این یعنی در حالی که این روزها در هر روز حدود ۷۰ هزار نفر در کشور واکسن دریافت می‌کنند، شهریاری معتقد است اگر بخواهیم سرعت واکسیناسیون را بیشتر از چیزی که هست بکنیم و روزانه بیش از ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر واکسن دریافت کنند، لازم است از دیگر ظرفیت‌ها و نیروها مانند هلال‌احمر و بسیج هم کمک گرفته شود: «آن‌وقت است که اگر اعضای هلال‌احمر و بسیج به میدان بیایند، کادر تزریق واکسن افزایش پیدا می‌کند و طبیعتا تزریق واکسیناسیون عمومی سرعت بیشتری خواهد گرفت، آن‌قدر که دیگر لازم نیست منتظر اتمام یک گروه و آغاز تزریق گروه دیگری باشیم و تزریق دوز اول گروه‌های بعدی همزمان با دوز دوم گروه‌های باقی‌مانده انجام می‌شود.»

این همیاری در دوره کرونا سابقه درخشانی در کشور ما داشته، همچنان که طرح شهید سلیمانی و به میدان آمدن اعضای بسیج در کنترل بیماری کرونا، موفق نشان داد و به ایجاد روند کاهشی و محسوس بیماری کرونا در مقطع زمانی حساسی منجر شد. شهریاری معتقد است استفاده از مساجد و مدارس هم می‌تواند یکی از راهکارهای موجود باشد و منجر به بالا بردن ظرفیت مراکز واکسیناسیون و کاهش ازدحام و تجمع مراجعه‌کنندگان باشد و گره‌ای از گره‌های کندی روند واکسیناسیون باز کند.

این موضوع آن‌قدر لازم و ضروری شده که کریم همتی، رئیس جمعیت هلال‌احمر هم از آمادگی این جمعیت برای مشارکت در واکسیناسیون سراسری علیه بیماری کرونا و کمک به تسریع این جریان در کشور می‌گوید: «هلال‌احمر اعلام آمادگی کرده که با بهره‌گیری از مراکز ۱۶۰ گانه خود در سراسر کشور در واکسیناسیون سراسری مشارکت کند. این موضوع به وزارت بهداشت هم اطلاع داده شده تا از ازدحام در مراکز واکسیناسیون کاسته شود.»